

Täysistunto

Tiistai 18.6.2024 klo 14.00—19.24

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2024 vp
Valiokunnan mietintö StVM 6/2024 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.16 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on osa hallituksen työllisyyspakettia. On selvää, että Suomen talous tarvitsee lisää työtä, mutta samalla työelämän tulee olla inhimillistä ja turvallista myös työntekijöille. Siksi myös työntekijöiden työkyky ja sitä kautta määrä on merkityksellistä työelämässä. Talous ei tule kuntoon, elleimme kykene tukemaan ihmisiä nykyistä paremmin työelämässä.

Keskustalla on tarjota hallitusta parempi malli ansiosidonnaisen työttömyysturvan porastamiseksi. Hallituksen mallissa ansiosidonnaisen työttömyysturvan tasoa leikataan 40 päivän työttömyyden alkamisen jälkeen eikä palkkatuettuna työskentelevillä olisi oikeutta ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan ollenkaan.

On olemassa parempi vaihtoehto: Keskusta esittää, että ansiosidonnaisen työttömyysturvan kesto riippuisi työttömyyttä edeltävän töissäolon kestosta eikä työttömyyden kestosta. Tällöin ennen työttömäksi jäämistä pidempään työelämässä ollut henkilö olisi oikeutettu pidempään ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Keskustan mallissa työttömyysturvaa kertyisi kutakin viiden kuukauden työssäoloa kohden 100 päivää ja ansiosidonnaisen työttömyysturvan enimmäiskesto olisi 400 päivää. Malli on huomattavasti inhimillisempi.

Keskusta haluaa myös tukea kaikkea työtä. Tässä esityksessä palkkatuettua työtä ei kuitenkaan arvosteta. Keskustan mielestä hallitus romuttaa palkkatuetun työn arvostusta ja asettaa palkkatuettua työtä tekevät ihmiset työpaikoilla muiden työntekijöiden rinnalla eri-arvoiseen asemaan. Hallituksen esityksen mukaan palkkatuettu työ ei kerryttäisi jatkossa lainkaan työssäoloa. Tärkeintä on se, että työn tekeminen on aina kannattavaa, ja nyt tätä periaatetta heikennetään. Palkkatuettu työ on työntekijän työsuhteessa tekemää työtä, josta maksetaan työehtosopimuksen mukaista palkkaa.

Palkkatuetun työn tarkoituksena on edistää työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Sitä voidaan myöntää, jos työttömällä työnhakijalla on puutteita ammatillisessa osaamisessa, hän on 60 vuotta täyttänyt tai hänellä on pysyväisluonteinen vamma tai sairaus, joka heikentää hänen asemaansa työmarkkinoilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

Palkan tuki maksetaan työnantajan tilille, minkä takia on täysin kohtuutonta, että se siten sanktioidaan työntekijän puolelle. Muutos pidentää muutoinkin vaikeammin työllistyvien henkilöiden työttömyysjaksoja ja kasvattaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarvetta ja kustannuksia. Palkkatukityö on erittäin tärkeä kotoutumisen edistäjäväline kansainvälisten osajien suomalaiseen työelämään integroitumiseen. Käytännössä tämä muutos myös poistaa yhden työkalun tulevien työvoimaviranomaisten työkalupakista, eli kuntien mahdollisuus työllistää heikkenee.

Siksi esitän keskustan ryhmän puolesta, että hallituksen esitykseen sisältyvät 1.—6. lakiehdotus hylätään ja hyväksytään vastalauseeseen 2 sisältyvät kolme lausumaehdotusta. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

17.19 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa herra puhemies! Luen ensin viestejä Suomesta, työttömäksi jääneeltä: ”Olen jäänyt työttömäksi rakennusalalta muutama kuukausi sitten. Olen korkeakoulutettu ja olen hakenut jopa perheeni kustannuksellakin alan töitä koko maasta. Olen päässyt haastatteluihin, mutta en ole tullut valituksi kymmenistä hakijoista. Minulla on lapsia elätettävänä ja asuntolaina maksettavana ja yritän tehdä kaikkeni saadakseni työpaikan. Minusta on täysin kohtuutonta, että aikaisempien lapsikorotusleikkausten lisäksi hallitus rankaisee minua ja perhettäni jälleen leikkaamalla ansiopäivärahaa 400 eurolla kuukaudessa tällä porrastuksella, kun alalla ei yksinkertaisesti ole töitä tarjolla. En ymmärrä, miten tällainen leikkaus edistää työllistymistäni. Se päinvastoin lisää synkkyyttä ja niukkuutta koko perheessä. Haluan nyt lähettää kokoomuksen ja perussuomalaisen hallitukselle viestin, että tällaiset työttömiin kohdistuneet leikkaukset ovat täysin kohtuuttomia tässä tilanteessa, jossa työttömyys kasvaa.”

Meillä on vuoden aikana tullut yli 40 000 uutta työtöntä. Työttömiä työnhakijoita oli huhtikuun lopussa yhteensä 275 300. Jokaista avointa työpaikkaa kohden on lukuisia työttömiä hakemassa tätä työtä. Täysin poikkeuksellista on, että syksyllä te leikkasitte lapsikorotukset työttömiltä, mikä aiheutti lapsiperheille ennennäkemätöntä köyhyyttä. Te olette poistanut suojaosat, noin 300 euron suojaosan, joka on ollut monelle osa-aikatyötä tekeväle ainoa vaihtoehto saada vähän lisätienestiä. Te olette jäädyttänyt indeksit koko vaalikaudeksi. Te olette leikannut asumistukea, ja nyt te leikkaatte työttömyysturvaa porrastamalla vielä lisää työttömiltä. Kuinka paljon te ajattelette, että työttömiltä, jotka saavat nyt jo todella vähän rahaa ja heidän pitää pärjätä tässä arjessa ja he ovat kärsineet inhimillisen katastrofin siinä, että he eivät ole löytäneet töitä tai saaneet — kuinka paljon te kehtaatte heiltä vielä leikata?

Kyllä nämä leikkausmäärät euroissa ovat jo täysin kohtuuttomia, ja tässä tilanteessa, jossa Suomessa on näin paljon työttömiä ja työttömyys vain kasvaa ja valoa ei ole tunnelin päässä, pidän näitä teidän leikkauksianne täysin epäoikeudenmukaisina, varsinkin, kun samaan aikaan kaikki eivät ole näissä talouden tasapainotustalkoissa. Ministereitten tulotasoilla tulot vain kasvavat ja verotusta kevennetään. Juuri ilmoititte viime viikolla, että valtio-omisteisten pörssiyhtiöiden palkitsemiset kasvavat, siis aivan poskettomasti — ja tässä tilanteessa jatkuvia leikkauksia työttömille. Siellä ei yksinkertaisesti vain ole varaa leikata näin paljon, mitä te esitätte.

Arvoisa puhemies! Esimerkkejä porrastuksesta: Tanskassa ei ole porrastusta, Norjassa ei ole porrastusta, Ruotsissa porrastus on sadan päivän jälkeen huomattavasti yli puolet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

maltillisempi, 12,5 prosenttia. Nyt Suomessa te esitätte, että jo 40 päivän jälkeen tulee ensimmäinen porrastus, joka tarkoittaa 2 500 euroa tienaaivalle 40 päivän jälkeen 300 euron leikkausta 1 212 euroon, ja siitä kahdeksan kuukauden päästä jo lähes 400 euron leikkausta. Eli nämä ovat erittäin merkittäviä leikkauksia, ja nämä osuvat nyt jo hyvin pienituloisiin ihmisiin.

Toinen esimerkki: 3 000 euroa palkkatyössä ansainneella ansiopäiväraha on 1 730, ja siitä 40 päivän päästä vähennetään 346 euroa ja kahdeksan kuukauden päästä 432 euroa. Ja tämä 40 päivää, kun ihminen jää työttömäksi, on hyvin lyhyt aika ensinnäkään löytää töitä. Sinulla menee jo omaa aika, että sinä etsit ja löydät sopivaa ja työnhakuprosessitkin ovat jo pitkiä, joten kyllä tämä nopeus, millä te myös toteutatte tämän leikkauksen, on myös hyvin kohtuuton.”

Arvoisa puhemies! Tähän hallituksen esitykseen sisältyy myös muita kohtia, ja nostan nyt erityisesti nämä pitkäaikaistyöttömät ja erityisesti ikääntyneet työttömät.

Meillä on ollut paljon ihmisiä, jotka ovat jääneet rakennemuutoksen takia työttömäksi, noin kuusikymppisiä, ja heille tämä teidän esitys on katastrofaalinen. Nykylaissa meillä on ikääntyneiden poikkeussäännöt, eli 58 vuotta täyttäneelle edellytetään, että uusi työ, työsälolohehto täyttyy uudelleen. Päivärahan perusteena olevaa palkkaa ei lasketa uudelleen, ellei uusi palkka ole edellistä suurempi.

57 vuotta täyttäneelle edellytetään lailla velvoitetyön tarjoamista. Eli jos työsälolohehto on täytynyt kokonaan tai osittain työllistämisvelvoitteen perusteella järjestetyssä työssä, ansiopäivärahan perusteena olevaa palkkaa ei lasketa uudelleen, ellei uusi palkka ole edellistä suurempi, eli edellytetään tarjoamaan velvoitetyötä.

60 vuotta täyttäneelle tarjotaan velvoitetyö tai palvelut, ja nyt nämä molemmat subjektiiviset oikeudet poistuvat. Eli konkreettisesti: 60-vuotias joutuu tämän 500 päivän jälkeen työmarkkinatuella, 800 euroa, ja jos ei hän löydä avoimilta työmarkkinoilta työpaikkaa, niin hän jää sille työmarkkinatuella, ja se tarkoittaa, että sinun pitää olla eläkeikään asti sillä pienimmällä mahdollisella. Se ei kerrytä eläketuloa eikä muuta. Meillä on ollut nämä suojasäännöt, joilla on pystytty tarjoamaan velvoitetyötä, palveluita tai muuta, joilla ihminen on päässyt takaisin sinne ansiosidonnaiselle ja on saatu pidettyä hänen toimeentulonsa jollain tavalla säällisenä sinne eläkeikään asti. Nyt nämä kaikki suojasäännökset poistuvat tästä, ja, arvoisa puhemies, tämä tulee olemaan näille pitkään työttömänä oleville ja varsinkin 60 vuotta täyttäneille siis ihan konkreettinen köyhyysloukku.

Arvoisa puhemies! Jatkan seuraavassa puheenvuorossa tästä tematiikasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

17.27 Timo Suhonen sd: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on toiseen kertaan hallituksen esitys eduskunnalle työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta, eli kysymys on lisäleikkauksista työttömyysturvaan liittyen. Tämä esitys ja tuleva päätös ansiosidonnaisen lisäleikkauksista tulevat lisäämään köyhyyttä. Päätösten työllisyysvaikutusten on myös arvioitu olevan vain suuntaa antavia. Tällä hetkellä työttömyys lisääntyy kymmenillä tuhansilla ja avoimien työpaikkojen määrä vähenee myös merkittävästi. Tästä huolimatta hallitus on vahva uskossaan, että leikkaamalla työttömiltä nämä työllistyvät. Puhutaan siis varsinaisesta hallituksen taikaseinästä.

Yle uutisoi Hyvin sanottu -hankkeesta, jossa suomalaisilta kysyttiin suhtautumisesta juuri köyhyyteen ja toimeentulovaikeuksiin. Lähes 400 kansalaista vastasi kyselyyn, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

moni taloudellista tukea tarvitseva saa kyselyyn tulleiden vastausten perusteella kuulla olevansa Kela-rotta tai sossupummi. Hankkeen toteuttaneen tutkijan mukaan hyväosaisten on vaikea ymmärtää köyhien elämää.

Kyselyyn vastanneet suomalaiset kertoivat seuraavia esimerkkejä. Työtön mies, asuu puolison kanssa, totesi seuraavaa: ”Elämä on näköalatonta, ja kolmen vuoden työnhaun jälkeen sitä miettii, että tällaista elämä tulee aina olemaan, eli itkettää ja hävettää olla edes olemassa.” Palkkatyössä oleva nainen, jolla puoliso ja lapsia, kommentoi: ”Juuri tuossa yksi päivä eräs tavallinen keskituloinen mietti, että pakkoko niitä lapsia on tehdä, jos on köyhä.” Opiskelija, joka asuu yksin, vastasi kyselyyn seuraavasti: ”Minulle on kerrottu, että olen loinen, koska elän yhteiskunnan tukien varassa. Työttömänä ollessani ihmisten on todella vaikeaa ymmärtää, että hakemuksista huolimatta työpaikkaa on todella vaikeaa saada. En kuulemma yritä tarpeeksi.” Palkkatyössä oleva nainen, joka asuu yksin, vastasi seuraavaa: ”On kehoitettu budjetoimaan ja jättämään turhat asiat. Mutta ei ole edes mitään, mistä enää karsia.” Osa-aikatyössä oleva nainen, joka asuu yksin, totesi kyselyyn näin: ”Tuon 300 euroa kuukaudessa sai tienata, ennen kuin menetti työttömyyskorvaustaan yhtään. Huhtikuussa tuo poistui, ja itselle se on iso juttu, koska tuolla rahalla ostin esimerkiksi välttämättömät vaatteet.” Työtön nainen, joka asuu kolmen lapsen kanssa, vastasi seuraavasti: ”Nuorimmalla lapsella on nyt uusi haalari, kun edellinen, seitsemän vuotta vanha haalari repesi, mutta sen takia ei ole varaa uusiin kenkiin.” Työtön mies, joka asuu yksin, totesi kyselyssä seuraavaa: ”Yhteiskunnallinen keskustelu lisää häpeää, ja viime aikoina se on tuottanut kauhua. Työttömiin kohdistuva halveksunta ja inho, mitä lukee kommenttiosioissa ja kuulee kansanedustajien puheissa, on lisännyt itsetuhoisia ajatuksia.” Työtön nainen, joka asuu puolison ja lapsen kanssa, vastasi kyselyyn näin: ”Olen syvästi masentunut. Tulee myös viha kaikkia päättäjiä kohtaan ja viha kaikkia hyväosaisempia kohtaan.” Ja työtön nainen, joka asuu yksin, kirjoitti vastauksessa kyselyyn seuraavasti: ”Olen vähentänyt syömistä, pienentänyt annoksia entisestään ja karsinut lämpimän ruuan kokonaan pois eli syön tavallisesti noin kahdesti päivässä.”

Arvoisa puhemies! Nämä kuulemamme suorat ja aidot palautteet kuvastavat sitä hätää, mikä suomalaisilla on, kun heidän pienistä tuloistaan leikataan ja toimeentulo on entistä haastavampaa. On todella surullista, että sillä tiedolla ja näillä palautteilla ei osalle päättäjistä ole mitään merkitystä. Eri asiantuntijoidenkin arvio leikkausten vaikutuksista on hallitukselle yhtä tyhjän kanssa. Minua surettää ja hävettää ihan aidosti, arvon hallitus, mitä te teette näillä leikkauksilla niille ihmisille, työttömille, sairaille, lapsiperheille ja niille, joilla ei kohta ole enää toivoa tulevaisuudesta. Todella surullista.

Henkilökohtaisesti pyydän anteeksi näiltä ihmisiltä, jotka ovat ahdingossa, joka vaan pahenee näiden hallituksen päätösten seurauksena. Arvoiset kansalaiset, anteeksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Laiho.

17.32 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutoksia ansiopäivärahan määrään, palkansaajan työssäoloehdon kertymiseen sekä kuntien velvollisuuteen järjestää kuntoutus-, koulutus- tai työntekomahdollisuutta eräille työttömille työnhakijoille. Ehdotuksen mukaan ansiopäivärahan määrää porrastettaisiin niin, että ansiopäiväraha alenisi työttömyyden pitkittyessä. Nämä ehdotetut muutokset ovat osa kannustinlouk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

kujen purkamisen kokonaisuutta, johon liittyen eduskunta on jo hyväksynyt työttömyysturvaa koskevia muutoksia.

Nyt käsiteltävänä olevien muutosten tavoitteena on vähentää työttömyysetuusmenoja noin 373 miljoonalla eurolla, mikä vahvistaa julkista taloutta nettomääräisesti noin 276 miljoonaa. Lisäksi esityksen on arvioitu lisäävän työllisyyttä noin 18 700:lla henkilöllä, ja sen arvioidaan vahvistavan julkista taloutta 458 miljoonalla eurolla. Yhteensä ehdotetuilla muutoksilla on arvioitu voitavan saavuttaa noin 734 miljoonan euron julkista taloutta vahvistava vaikutus.

Nämä työttömyysturvajärjestelmän kannustavuuden lisäämiseen tähtäävät muutokset, julkisen talouden vahvistaminen ja tukijärjestelmän yksinkertaistaminen, ovat perusteltuja, ja myös sosiaali- ja terveysturvavaliokunta piti niitä perusteltuina ja puolsi lakiehdotusten hyväksymistä.

Ansiopäivärahan porrastamisen tavoitteena on nopeuttaa työttömän työllistymistä, ja myös tätä valiokunta piti perusteltuna, sillä työttömiä kannustetaan vastaanottamaan työmarkkinoilla tarjolla olevaa työtä jo varhaisessa vaiheessa työttömyyttä. Ansiopäivärahan porrastamisen osalta valiokunta totesi, että se kohdistuu erityisesti niihin työttömiin, joiden mahdollisuudet reagoida muutoksiin kannustimissa ja työllistyä ovat heikommat, kuten esimerkiksi ikääntyneillä työttömillä. Sen takia valiokunta painottikin, että pitkittyneen työttömyyden taustalla on usein työkykyyn tai osaamiseen liittyviä syitä, joihin ei voida vaikuttaa yksin taloudellisia kannusteita lisäämällä. Valiokunta pitikin tärkeänä, että työvoimapalveluissa kiinnitetään huomiota työnhakijoiden työkyvyn ja osaamisen edistämiseen.

Valiokunta piti tarkoituksenmukaisena, että työvoimapalveluilla tuetaan ensisijaisesti työtöntä työllistymään avoimille työmarkkinoille. Sen pitäisi aina olla ensisijainen tavoite, työllistyä. Ehdotettu muutos vähentää hallituksen esityksen mukaan palkkatukeen liittyvää vuotoa, jolla siis viitataan tilanteisiin, joissa tukea on myönnetty työsuhteeseen, joka olisi syntynyt ilman palkkatukea. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnon mukaan ehdotettu muutos parantaa palkkatuetun työn vaikuttavuutta ja edistää resurssien kohdentamista aiempaa voimakkaammin vaikuttaviin palveluihin.

On kuitenkin tärkeää, ja valiokunta piti tärkeänä, että vaikeasti työllistyville ryhmille kehitetään kohdennettuja työvoimapalveluita. Valiokunta piti myönteisenä, että esityksessä on otettu huomioon vaikeimmin työllistyvien työttömien ryhmä. Esityksen mukaan alentuneesti työkykyisen työllistämiseksi solmittu palkkatuettu työ ja yli 60-vuotiaan, pitkään työttömänä olleen työllistämiseksi solmittu palkkatuettu työ kerryttää työssäoloa ensimmäisen kymmenen kuukauden ylittävältä osalta palkkatuettua työsuhdetta. Näissä tilanteissa työssäoloehdoissa huomioidaan 75 prosenttia työssäoloa kerryttävistä kuukausista ja loppuosa pidentää tarkastelujaksoa. Tämä oli erinomainen muutos ministeri Satoselta siihen varsinaiseen alkuperäiseen lausunnolla olleeseen esitykseen.

Sosiaali- ja terveysturvavaliokunta kiinnitti työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tavoin huomiota siihen, että ehdotetuilla muutoksilla voi olla vaikutusta palkkatuetun työn määrään, koska palkkatuettu työ voi muuttua työttömän työnhakijan näkökulmasta vähemmän houkuttelevaksi. Mutta tämä itse asiassa on hyvä asia ja tarkoituksellinen asia, koska aina on parempi, että työllistytään varsinaiseen työhön eikä palkkatuettuun työhön, koska ne työsuhteet myös todennäköisemmin ovat pidempikestoisia.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi luovuttavan eräistä ikäsidonnaisista työttömyysturvaa koskevista poikkeussäännöksistä, joiden tarkoituksena on ollut tukea ikääntyvien työllis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

syyttä sekä turvata heidän toimeentuloaan erityisesti tilanteissa, joissa heillä ei ole oikeutta työttömyysturvan lisäpäiviin. Valiokunta pitikin tärkeänä, että näitten ehdotettujen toimenpiteiden vaikutuksia ikääntyneiden toimeentuloon, hyvinvointiin ja työllisyyteen seurataan ja kehitetään keinoja ikääntyneiden työllisyyden edistämiseksi. Valiokunnalla on myös lausuma tähän liittyen ja tämän koko lakiesityksen seurannasta.

Mutta haluan nostaa tässä lopuksi vielä esille asiat, joita myös valiokunta korosti: että osa ikääntyneitä henkilöitä koskevista työttömyysturvan poikkeussäännöksistä jää ehdotettujen muutosten jälkeenkin edelleen voimaan. Esityksessä ei ehdoteta luovuttavaksi 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta. Koska työllistämistuki luetaan palkkatuetuksi työksi, se ei kuitenkaan kerrytä työssäoloehdot. Iäkkäämpien työnhakijoiden työllistymistä tuetaan myös 60 vuotta täyttäneiden, pitkään työttömänä olleiden palkkatukea koskevalla säätelyllä. Tällainen palkkatuella tuettu työsuhde täyttää työssäoloehdot kymmenen kuukauden jälkeiseltä ajalta. Esityksessä ei myöskään ehdoteta muutoksia 58 vuotta täyttäneiden, vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana työskennelleiden oikeuteen saada työttömyyspäivärahaa 500 päivältä tai lisäpäiväoikeuteen. Ansiopäivärahan maksaminen alennettuna koskee myös näitä tilanteita.

Ja vielä työllisyysvaikutuksiin lopuksi. Esityksessä ehdotettujen muutosten arvioidaan lisäävän työllisyyttä yhteensä noin 18 700 henkilöllä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

17.39 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tämän lakimuutoksen myötä Suomeen on tulossa Pohjoismaiden jyrkin ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastusmalli, joka käytännössä leikkaa monien työttömyysturvaa sadoilla euroilla kuukaudessa ja jättää monissa tapauksissa pienipalkkaiset ansiosidonnaisen ulkopuolelle. Esitys on jälleen yksi riipottellen päätetyistä ja toimeenpantavista sosiaaliturvaleikkauksista, jotka kertaantuvat samoille ihmisille hallitsemattomalla tavalla. Esitys onkin nähtävä osana hallituksen sosiaaliturvaleikkausten kokonaisuutta. Keskimääräistä ansiopäivärahaa saavien tuloista pelkästään tämä esitys vie 300 euroa kuukaudessa jo kahden kuukauden työttömyyden jälkeen. Ansioturvan taso jää kahden kuukauden työttömyyden jälkeen entistä kauemmaksi, useita satoja euroa kuukaudessa, Ruotsin ja Tanskan ansioturvan tasosta. Esimerkiksi Ruotsissa ansioturvan korvausaste laskee 200 työttömyyspäivän jälkeen 80 prosentista 70 prosenttiin. Suomessa korvausaste on leikkausten myötä jatkossa enää 46—55 prosenttia.

Esitys kasvattaa sekä lapsiperheköyhyyttä että köyhyyttä yleisesti. Monien työttömäksi jääneiden ansioturva leikkaantuu kokonaan pois jo parin kuukauden työttömyyden jälkeen. Matalapalkka-alojen työntekijät ovat käytännössä jäämässä ilman ansioturvaa kahden kuukauden jälkeen, eli pienipalkkaisille duunareille kyseessä on käytännössä ansiosidonnaisen keston raju lyhennys, kun ansiosidonnaisen taso ei ylitä enää peruspäivärahan tasoa. Lisäksi muutosten arvioidaan jälleen lisäävän toimeentulotuen saantia Suomessa, mikä siis pahentaa kannustinloukkuja. Kokonaisuutena hallituksen niin sanottu työlinja pudottaa 100 000 suomalaista lisää toimeentulotuen varaan.

Arvoisa puhemies! Esityksen mukaisesti palkkatuettu työ ei jatkossa pääsääntöisesti kerryttäisi enää työssäoloehdot. Myös ikääntyneiden asemaa heikennetään, kun kunnan työllistämisvelvoite lakkautetaan ja ansiopäivärahan tasoa koskevia ikäsidonnaisia suojasäännöksiä poistetaan. Esitys siis myös syrjii palkkatukityöntekijöitä ja heikentää ikääntyneiden työttömien toimeentuloa, kun yhä suurempi osa heistä putoaa perusturvan tai toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

meentulotuen varaan. Työssäoloehdon kertymisen lakkauttaminen palkkatuetusta työstä on eriarvoistavaa ja jakaa työntekijöitä kahden kerroksen väkeen. Esityksen itsensä mukaan: ”Riski alhaisemmasta etuudesta palkkatukijakson jälkeen voi jossain määrin vähentää työttömien työnhakijoiden halukkuutta hakeutua palkkatuettuun työhön, mikä voi jossain määrin pitkittää työttömyyttä”. Ja edelleen: ”Taloudellisten seikkojen lisäksi työnhakijat voisivat kokea palkkatuetun työsuhteen vähempiarvoisena työnä, jos palkkatuettu työ ei kerryttäisi työssäoloehdot. Tällainen kokemus voi myös vähentää halukkuutta hakeutua palkkatuettuun työhön tai alentaa omanarvontuntoa palkkatuetussa työssä työskennellessä.” Velvoitetyöllistämisen ja ikääntyneiden suojasääntöjen tarkoitus on ollut turvata ikääntyneiden työttömien toimeentuloa, joka jatkossa siis heikkenee, kun entistä useampi putoaa työmarkkinatuen varaan.

Arvoisa puhemies! Työttömyys Suomessa kasvaa tällä hetkellä jatkuvasti. Kuluva vuoden aikana se on kasvanut jopa kymmenillä tuhansilla työttömällä. Se ei ole työttömäksi jäävien vika, mutta nyt heitä rangaistaan. Vuosittain jopa 80 000 työtöntä joutuu arvioiden mukaan porrastuksen eli leikkausten kohteeksi. Työttömien ajaminen taloudelliseen ahdinkoon tai toimeentulotuen varaan ei kuitenkaan luo Suomeen yhtäkään uutta työpaikkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

17.44 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tärkeintä on se, että työn tekeminen on aina kannattavaa. Keskustalla on oma malli, mikä on hallituksen työttömyysturvavaleikkauksia inhimillisempi. Keskusta esittää, että ansiosidonnaisen työttömyysturvan kesto riippuisi työttömyyttä edeltävän työssäolon kestosta eikä työttömyyden kestosta. Tällöin ennen työttömäksi jäämistä pidempään työelämässä ollut henkilö olisi oikeutettu pidempään ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Keskustan mallissa työttömyysturvaa kertyisi kutakin viiden kuukauden työssäoloa kohden 100 päivää ja ansiosidonnaisen työttömyysturvan enimmäiskesto olisi 400 päivää.

Keskusta esittää myös, että kaikilla työntekijöillä olisi oikeus ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Nythän kaikki työlliset ja työnantajat joutuvat maksamaan työttömyysvakuutusmaksuja, mutta vain työttömyyskassaan kuuluvat työntekijät ovat oikeutettuja ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Tämä vaatii korjausta. Keskusta esittää, että jokaisen työntekijän olisi kuuluttava johonkin työttömyyskassaan.

Hallitus tekee muutoksia, joiden seurauksena palkkatuettu työ ei kerrytä jatkossa työssäoloehdot. Työnantajalle maksettu palkkatuki auttaa kuitenkin vaikeasti työllistyviä työllistymään ja edistää myös heidän työllistymistään avoimille työmarkkinoille. Keskusta ei voi hyväksyä hallituksen palkkatuetun työn heikennyksiä. Hallitus romuttaa palkkatuetun työn arvostusta ja asettaa palkkatuettua työtä tekevät ihmiset työpaikoilla muiden työntekijöiden rinnalla eriarvoiseen asemaan. Tätä kritisoidaan vahvasti esimerkiksi kuntien toimesta. Muutos pidentää muutoinkin vaikeammin työllistyvien henkilöiden työttömyysjaksoja ja vesittää kunnilta yhden toimivan työllistämisen työkalun.

Edellä mainituin perustein kannatan edustaja Kempin tekemää esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

17.46 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme jälleen yhtä esimerkkiä hallituksen toimista, jotka haastavat hyvinvointiyhteiskuntaamme. Tämä esitys vie Suomea väärään suuntaan, ja se vaarantaa yhteiskuntamme oikeudenmukaisuuden ja hyvinvoinnin.

Hallituksen toiminta on epäoikeudenmukaista ja kohdistuu erityisesti pienituloisiin duunareihin, suomalaisiin palkansaajiin, osa-aikaisiin työntekijöihin ja lapsiperheisiin. Sosiaaliturvan leikkaukset ajavat arviolta 100 000 ihmistä toimeentulotuen asiakkaiksi, ja köyhien lasten määrä lisääntyy lähes 20 000:lla. Pienet lapsilisäkorotukset monilapsisille perheille, yksinhuoltajille ja alle kolmevuotiaille korvaavat vain murto-osan siitä, minkä hallitus leikkaa lapsiperheiden tuista.

Hallitus on jo aiemmin heikentänyt työttömyysturvaa poistamalla perheiltä lapsikorotuksen, vaikeuttamalla ansioturvalle pääsyä ja heikentämällä osa-aikatyön kannustavuutta. Lisäksi hallitus on jäädyttänyt etuuksien indeksikorotukset, leikannut yleistä asumistukea ja kiristänyt toimeentulotuen asumiskulujen sääntelyä. Tämän esityksen myötä hallitus leikkaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan tasoa ja kestoja. Ikääntyneiden työttömien tilannetta ja toimeentuloa heikennetään entisestään.

Suomen sosiaali ja terveys ry:n, SOSTE:n, laskelmien mukaan pienituloisten määrä kasvaa tänä vuonna noin 68 000 henkilöllä. THL:n laskelmat osoittavat, että sosiaaliturvaleikkausten vuoksi pienituloisten määrä lisääntyy vuoteen 2027 mennessä noin 94 000 henkilöllä ja perustoimeentulotukeen oikeutettujen määrä kasvaa noin 100 000 henkilöllä. Emme voi hyväksyä hallituksen epäoikeudenmukaista leikkauspolitiikkaa, joka lisää pienituloisuutta ja ajaa ihmisiä toimeentulotuen asiakkaiksi. Tämä politiikka lisää ylisukupolvista köyhyyttä ja eriarvoisuutta merkittävästi.

Hallitus rakentaa Suomesta matalapalkkayhteiskuntaa, joka ei enää kilpaile osaamisella, innovaatioilla ja tuottavuudella vaan työvoiman halvalla hinnalla. Hallituksen työllisyys tavoitteet jäävät saavuttamatta, ja valtiovarainministeriön esityksille arvioimat työllisyysvaikutukset jäävät todentamatta.

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastaminen tarkoittaa tason leikkaamista 80 prosenttiin 40 työttömyyspäivän jälkeen ja edelleen 75 prosenttiin viiden kuukauden työttömyyden jälkeen. Tämä merkitsee rajua leikkausta ansiopäivärahoihin. Suurin osa ansiopäivärahaa saavista on ansainnut ennen työttömyyttä 2 000—2 500 euroa kuukaudessa, jolloin ansiopäiväraha on 1 306—1 522 euroa kuukaudessa. Porrastus tarkoittaisi päivärahoihin noin 300—400 euron laskua kuukaudessa. Tämä leikkaus tiputtaa pienituloisimmat peruspäivärahan tasolle jo ensimmäisellä portaalla lyhyen työttömyyden jälkeen eli lyhentää ansiosidonnaisen kestoja merkittävästi.

Työttömyyspäivärahan leikkaaminen vaikeuttaa toimeentuloa ja lisää tarvetta muihin etuuksiin, kuten asumistukeen ja toimeentulotukeen. Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon mukaan muutos lisäisi yleisen asumistuen ja toimeentulotuen saantia pitkittyneesti ansiopäivärahaa saavilla. Arvio menojen lisääntymisestä on noin 24 miljoonaa euroa, ja toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä lisääntyisi noin 8 000:lla.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijakuulemisissa porrastusmallin kannustavuus on kyseenalaistettu, ja tutkimusnäyttö on vähäistä ja ristiriitaista. Työttömyyden pitkittymisen syynä on usein riittämätön osaaminen ja koulutus, terveysongelmat tai yksinkertaisesti sopivien työpaikkojen ja kokoaikaisen työn puute. Ansioturvan porrastaminen rankaisee työttömyyden pitkittymisestä ja heikentää ihmisten toimeentuloa. Leikkaamisen sijaan tarvitaan koulutusta, kuntoutusta, räätälöityjä työllisyystoimia ja osaamisen vahvistamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, poissa. Edustaja Lyly.

17.51 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Hallitus jatkaa työttömyysturvan leikkauksia tällä toisella leikkauspaketilla, ja vielä kolmas on tulossa. Orpon hallitus vie Suomea näillä leikkaustoimilla väärään suuntaan ja jatkaa hyvinvointiyhteiskunnan purkutalkoita. Kokoomuksen ja hallituksen suuresti mainostamat työmarkkinauudistukset tarkoittavat suomeksi leikkauksia. ”Uudistus”-sanaa käytetään väärin. Tämä on pelottava suunta. Sisältö on aivan eri kuin mitä siitä ilmaisusta muut saavat.

Hallituksen esityksen keskeiset ongelmat ovat seuraavat: 1) Leikkaus on täysin kohtuuton työttömille ja kohdistuu usein samoille henkilöille kuin aiempi, ensimmäisen paketin leikkaus. 2) Hallitus ei vastaa todellisiin työllistämisen esteisiin, talouskasvun aikaansaamiseen, osaamiseen ja niin poispäin. 3) Työttömyysturvan leikkauksella yritetään hoitaa työllisyyttä, kun Suomesta pitäisi tehdä yhteiskunta, joka pärjää muun muassa osaamisella, innovaatiolla ja tuottavuudella. 4) Liian suuret ja monet porrastukset kohdistuvat työttömyysjaksoissa väärin ajankohtiin, ja niissä ei ole kannustavia elementtejä. 5) Tämä leikkaus ajoittuu laskevassa työllisyystilanteessa väärään aikaan.

Erityisen kovasti hallituksen työelämäheikennykset ja erilaiset leikkaukset osuvat pienituloisiin duunareihin, ahkeriin suomalaisiin palkansaajiin, osa-aikaisiin työntekijöihin ja lapsiperheisiin, jotka ilman omaa syytään ovat joutuneet työttömiksi. Ehdotetut heikennykset pienentävät työntekijän toimeentuloa merkittävästi. Kuten SDP toteaa omassa mietinnössään, nämä yhteen laskien puhutaan vähintään 300—700 euron leikkauksesta kuu-kaudessa.

Leikkaukset tulevat siis vääjäämättömästi. Mietinnössä puhutaan noin 80 000:sta. Se pohjautuu hallituksen arvioon. Ja nyt kun tarkemmin katsotaan näitä arvioita, niin tämä luku on paljon suurempi. Esimerkiksi TEMin tilasto vuodelta 2022 ansioturvan kestosta vahvistaa tätä. Silloin ansioturvaa sai 257 000 henkilöä, joista alle 50 päivän työllistyi 102 000 — alle 50 päivän 102 000. Yli 50 päivän rajan meni 155 000. Eli kaikilla niillä tuli tämä leikkaus jo vastaan. Täällä mietinnössä puhutaan 80 000:sta, jopa sillä tavalla, että ensimmäinen, 20 prosentin porrastus tulisi 45 000 henkilölle ja sitten 35 000:lle tämä 25 prosentin porrastus. Eli puhutaan vähintään kaksinkertaisista luvuista todellisessa elämässä. Moni suomalainen työtön joutuu tämän kohteeksi.

Arvoisa rouva puhemies! Työllistämisen todellisiin esteisiin olisi pitänyt panostaa. Leikkaukset ovat siis hallituksen työllistämistoimien ytimessä. Niitä mainostetaan hopealuotina työllisyystoimille. En olisi työttömyysturvan leikkauksista työllistämiskeinona niin ylpeä, kun muita työllistämistoimia ei juuri löydy. Kaikki todelliset panostukset työllistämiseen ja työllistämisen esteisiin puuttuvat ja loistavat poissaolollaan. Osaaminen, työn ja työntekijän maantieteellinen kohtaanto-ongelma, muuton avustaminen, kun mennään toiselle paikkakunnalle töihin, työmatkavähennyksen pieneneminen juuri nyt, kun pitäisi työn perässä liikkua, ja työttömien terveystilanne on akuutti ongelma, eli pitäisi saada säännöllisiä terveystarkastuksia aikaiseksi — tämän tyyppisiin asioihin olisi pitänyt panostaa.

Arvoisa rouva puhemies! Myös porrastuksen kannustavuus on kyseenalaista. Se ei näy näissä tutkimuksissa, ja niitä tutkimusnäyttöjä on vähän. Tosiasiassa nuo työllistämisen äsken luetellut esteet ovat suurempi syy kuin nämä porrastukset. Myös nämä porrastuksen ajankohdat, 40 ja 170, ovat väärissä kohdissa, ja niitä on vähintään toinen liikaa. Ansiotur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

valta työllistytään ensimmäisten kuukausien aikana kohtuullisen nopeasti, ja silti tämä 40 päivän porrastus tulee kohdistumaan myös kaikkiin heihin, niin kuin tuossa äsken luetelin. Tämä 170 päivän porras on tuolla aika pitkällä ja viiden prosentin portaalla. Tässä mielessä meillä nämä porrastukset ovat nytten ehdotuksessa tosi väärässä kohtaa. Mikäli porrastuksia yleensä työttömyysturvassa tarvitaan, niin niissä pitäisi olla joku kannustava elementti, niin kuin tässäkin olisi pitänyt olla, eli sellainen, jossa omilla aktiivitoimilla olisi voinut välttää porrastuksen — sillä tavalla olisi voinut välttää sen, että olisi mennyt aktiivitoimiin, työllistämistä edistäviin aktiivitoimiin. Tämä porrastuksen kohta: Ehkä olisi oikeampi kohta ollut noin sadassa päivässä, jos porrastus yleensä pitäisi olla. Se olisi myös siinä kohtaa, missä kuntien työllistämiseen liittyvät korvaukset tulevat ensi vuoden alussa mukaan. Eli kunnilla ja TE-toiminnalla olisi sama ajankohta viimeistään saada henkilö töihin, ja kun työttömällä tämä porrastus tulisi samaan ajankohtaan, silloin tulisi kaksinkertainen vaikutus tähän asiaan. Eli meidän pitäisi näitä ajankohtia miettiä aivan toisella tavalla. Tämä on nytten tehty taloudellisten arvioitten pohjalta, ei työllistymisen lähtökohdista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Merinen.

17.59 Ville Merinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä laki, mitä tänään käsitellään, on yksi niistä laeista, minkä takia tosi moni ihminen tulee myös siirtymään toimeentulotuella, ja ajattelin puhua muutaman sanasen toimeentulotuesta. Tätä puhetta varten kyselin ihmisiltä, miten he ovat kokeneet toimeentulotuen.

Parhaimmillaan toimeentulotuki toimii tärkeänä turvaverkkona. Näitä kertomuksia tuli jonkun verran, missä ihminen oli vähän aikaa käyttänyt toimeentulotukea ja sitten oli päässyt takaisin kiinni elämään. Nämä olivat kuitenkin vähemmistö siitä, mitä minä sain ihmisiltä viestiä. Tosi moni kertoi, että toimeentulotuella siirtyminen ja se koko prosessi ja kaikki se siihen liittyvä raportointi on nöyryyttävä kokemus, että se aiheuttaa häpeää, kun lähetät tiliotteita kuukausittain eteenpäin ja jokaista euroa syynätään ja mietitään. Tosi moni koki, että siihen liittyy tällainen epävarmuuden tunne, koska toimeentulotuki toimii erilaisissa tilanteissa hyvin eri lailla, kun siinä otetaan huomioon erilaisia asioita ihmisten elämästä esim. perhetilanteeseen liittyen ja kaikki säästöt ja se, mikä tilanne on, onko opiskelija vai työmarkkinoilta tippunut pois. Näitä kertomuksia tuli tosi paljon, joista kyllä välittyi semmoinen tosi epämiellyttävä fiilis.

Sitten minä rupesin miettimään psykoterapeuttina ja mielenterveysalan ihmisenä, että mihinkä se johtaa näiden ihmisten ja ehkä heidän lapsiensa tulevaisuudessa. Jos meillä nyt toimeentulotuella olevien määrä lisääntyy huomattavasti, niin on tärkeää miettiä niitten yksilöiden elämää. Minun ajatukseni ehkä johtivat sinne, minkälaista on ollut tehdä psykoterapiaa niille ihmisille, jotka olivat lapsia silloin, kun oli 90-luvun lama-aika. Olen huomannut näistä ihmisistä samankaltaisia ehkä semmoisia psyykkisiä ilmiöitä, että he eivät oikein usko tulevaisuuteensa elämässä ja heidän suhtautumisensa rahaan ja tällaiseen, että mihin elämässä pystyy, on jotenkin erilainen kuin ihmisillä, joilla on ollut vakaampi lapsuus rahan suhteen. Olen miettinyt sitä tosi paljon mielenterveysalalla, mistä se tulee. Varmaan se suurin vaikutus on se, että lapsi näkee kotona huolestuneita vanhempia, jotka ovat siellä kotona eivätkä ole töissä, ja niistä vanhemmista säteilee semmoinen erittäin stressaantunut ja rasittunut — siinä on monia negatiivisia tunteita — tila.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

Ehkä siitä tuli mieleen, että se, että meillä nyt toimeentulotuen käyttäjien määrä kasvaa, voi sitten tulevaisuudessa johtaa erilaisiin samankaltaisiin kokemuksiin ja ne rasittavat tätä yhteiskuntaa. Ehkä halusin puhua täällä eduskunnassa tästä siksi, että minä toivon, että me mietittäisiin yksilön kokemusta näissä isoissa muutoksissa myös, ettei aina vaan puhuta lukemilla ja taloudesta ja kaikesta semmoisesta kovasta, koska tämän taustalla on yksilöllisiä perheitä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen poissa. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

18.03 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Heti alkuun teen esityksen, että tämä 1.—6. lakiehdotus hylätään ja hyväksytään tämän meidän vastalauseen 1 mukaisesti. Se sisältää nämä kolme vastalauseen lausumaehdotusta, eli esitän ne kolme lausumaa.

Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua tämän lakiesityksen isoista ongelmista ja tästä eriarvoisuuskehityksestä, ja haluan nyt jatkaa vielä liittyen ikääntyneisiin. Tässä varapuheenjohtaja toi näitä poikkeussääntöjä, ja vielä ehkä haluan keskittyä tähän ja myös vastata hänelle näihin esitettyihin kysymyksiin.

Eli meillä tällä hetkellä on se tilanne, että meillä on hyvin paljon noin 60-vuotiaita työtömäksi jääneitä ihmisiä, ja meillä on ollut pitkään ehkä sellainen tilannekin, että kun yrityksissä on irtisanottu ja on tullut isoja irtisanomisia, niin usein se on tupannut vaan menemään siihen, että ikääntyneimmät työntekijät on pistetty pihalle. Tähän päinvastoin meidän olisi pitänyt löytää lainsäädäntöä, jolla myös ikääntyneiden työntekijöiden irtisanomissuojaa vahvistetaan ja myös työntekijöiden oikeutta... Kun ikääntyy, niin sen työsuhteturvan pitäisi myös vastata sitä, koska me ollaan nähty, että myös ikäsyrintää on hyvin paljon työmarkkinoilla. Valtaosan — jos sinä olet kuusikymppinen, sinä haluat ja etsit työtä — on hirveän vaikea työtä löytää. Vaikka sinulla olisi osaamista, ammattitaitoa ja halua, niin et tule valituksi. Tämä on ihan tilastollinen tosiasia, ja totta kai siellä voi olla taustalla monia muitakin perusteita.

Mutta tähän on yhdessä aikaisemmin... Myös kolmikantaisissa neuvotteluissa, kun on puhuttu näistä lisäpäivistä eli eläkeputkesta ja muusta, on sovittu subjektiivinen oikeus näihin erilaisiin suojasäännöksiin, joilla ikääntyneiden toimeentulo pystytään pitämään edes säädyllisenä. Jos nyt mietitään, että olisin kuusikymppinen, minut olisi irtisanottu vaikka jostain paperitehtaasta ja minä olen ollut tämän 500 päivää ja minulta on leikattu 40 prosenttiin kahdeksan kuukauden päästä tätä ansiosidonnaista, niin normaalisti ja tämän hetken lainsäädännön mukaan työllisyysalueitten on pitänyt tarjota esimerkiksi velvoitetyötä taikka sitten tarjota erilaista työllistymistä edistävää palvelua tai jotain muuta, jos sinä et löydä avoimilta työmarkkinoilta sitä työpaikkaa. Kun sinä olet voinut käydä esimerkiksi tällaisen puolen vuoden työllisyyttä edistävän kurssin tai jonkun muun vastaavan ja sinä olet näitten aktiivisten työvoimapalveluiden piirissä, niin sinä olet päässyt takaisin tälle ansiosidonnaiselle ja sitten sinä olet voinut taas olla sen ajan, ja sitä kautta on pidetty toimeentuloa sinne eläkeikään asti edes jollain tavalla hyvänä.

Nyt tämä johtaa käytännössä siihen, että jos sinä et löydä kuusikymppisenä avoimen työmarkkinan työpaikkaa, niin sinä tipahdat sinne työmarkkinatuella, joka on 800 euroa — ja huomioisin tässä, että hallitus on myös jäädyttänyt tämän koko vaalikaudeksi eli neljäksi vuodeksi, ja tämä tarkoittaa 10,2 prosentin leikkausta myös työmarkkinatukeen — eli tipahdat sille. Ja kun tällainen reilu kuusikymppinen tipahtaa työmarkkinatuella, niin se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

vaikuttaa myös hänen eläkkeeseensä, koska se pieni työmarkkinatuki ei enää kerrytä eläkettä. Tietenkin jokainen toivoo, että tällainen henkilö — osaamista, ammattitaitoa, halua — työllistyy, mutta tilastollinen fakta on, että hänen on erittäin vaikeaa saada työpaikkaa, joten tämä aiheuttaa hänelle köyhyysloukun ja ongelman.

Haluan nyt täällä painottaa tätä, että tämä on yksi tämän hallituksen esityksen erittäin radikaali toimenpide, ja tähän minun mielestäni ei olisi pitänyt mennä, vaan olisi pitänyt huolehtia ikääntyneistä työttömistä. Etenkin kun poistettiin eläkeputki, niin silloin katsottiin nämä suojasäännökset. Silloin perussuomalaisetkin huusivat kurkku suorana, kun tätä eläkeputkea sorvattiin, ja silloin huolehdittiin näistä suojasäännöksistä, niin että ihmiset pääsivät takaisin ansiosidonnaiselle ja pystyivät jollain tavalla pitämään itsensä niin sanotusti putkessa. Nyt kun nämä kaikki suojasäännökset poistuvat, niin se on aika iso kolaus näille ihmisille. Tähän minä toivoisin perusteluja, että miten tähän on päädytty. Tätä on nyt valiokunnassa ja täälläkin puhuttu, ja kukaan ei tähän ota kantaa. Tämä on yksi lisäheikennys tähän porrastuksen lisäksi.

No, sitten tässä on puhuttu, että tarjotaan palkkatukea. On totta, että kymmenen kuukauden palkkatuen sinä voit saada niin, että menet avoimille työmarkkinoille, mutta tällä hetkellä nämä on sidottu työllisyysmäärärahoihin, ja aika monessa paikassa Suomessa nämä työllisyysmäärärahat ovat jo loppu. Eli varsinkin jos te sidotte näitä tähän kymmenen kuukauden palkkatukeen — niitähän myönnetään viiden ja kymmenen — niin sen pitäisi olla subjektiivinen oikeus, että jos sinä löydät jostain palkkatuetun työn ja pääset sinne töihin, niin sitten sinulla pitäisi olla oikeus saada se maksimi eli kymmenen kuukauden palkkatuki, jos itse onnistut löytämään sen työn. Nyt sanotaan, että työllisyysmäärärahat ovat loppu.

Ja kyllä minä vähän pidän erikoisena myös sitä, että jos samaa työtä ihmiset tekevät, toinen on palkkatuella samoilla työehdoilla ja toinen ilman palkkatukea, niin toisella työssäoloehto kertyy ja toisella ei. Kyllähän tämäkin eriarvoistaa.

Lisäksi, arvoisa puhemies, vielä sanon tähän vakuutusperustaisuuteen, että noin 20 000 pienipalkkaisella ihmisellä tämä tiputtaa sen vakuutuksen: jos sinä jäät työttömäksi, niin sinun työttömyysturvasi on korkeampi, mutta näillä pienillä palkoilla jo 40 päivän päästä sinä tipahdat minimitoimeentulolle. Tämä ei ole millään tavalla vakuutusperustaisen työttömyysturvajärjestelmän ehtojen mukainen.

Arvoisa puhemies! Tein nämä hylkäysesitykset ja lausumat. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitos. — Edustaja Meriluoto.

18.11 Laura Meriluoto vas: Arvoisa puhemies! Hallitusneuvotteluissa sosiaaliturvaleikkauksista neuvotellut perussuomalaisten Matti Putkonen totesi 17.6.2023: ”Me lähdimme siitä, että sitä” — siis ansioturvaa — ”ei lyhennetä ja porrastaminen olisi mahdollisimman kevyt, niin kuin se tulikin. Sillä tavalla saavutettiin se, mitä haluttiin.” Jälleen kerran perussuomalaisten puheet eivät ole pitäneet paikkaansa. Sen sijaan hallitus ajaa nyt valtavaa ansioturvan romuttamista, joka leikkaa työttömiltä keskimäärin noin 300 euroa kuukaudessa jo 40 työttömyyspäivän jälkeen. Jatkossa monilla pienipalkkaisilla ansiopäiväraha olisi jo kahden kuukauden työttömyyden jälkeen vain peruspäivärahan tasoinen eli noin 800 euroa.

Arvoisa puhemies! Työttömien ajaminen taloudelliseen ahdinkoon ja toimeentulotuen varaan ei luo Suomeen yhtäkään uutta työpaikkaa. Hallitukselta puuttuu kokonaan näke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

mys siitä, miten työmarkkinat saataisiin vakautettua ja kuinka työllistymisen todellisiin esteisiin eli työpaikkojen osaamisen ja työkyvyn puutteisiin tai ikäsyryjintään vastataan.

Valittu porrastusmalli on merkittävästi jyrkempi kuin muissa Pohjoismaissa, ja käytännössä se leikkaa monilta koko ansioturvan pois jo parin kuukauden työttömyyden jälkeen. Jatkossa Suomen työttömyysturvan taso on entistä kauempana muiden Pohjoismaiden tasosta. Ruotsissa ansioturvan korvausaste laskee 200 työttömyyspäivän jälkeen 80 prosentista 70 prosenttiin. Suomessa korvausaste on Orpon hallituksen leikkausten myötä jatkossa enää 46—55 prosenttia.

Samaan aikaan hallitus on sotkenut työmarkkinat ja ajanut etenkin rakennusalan vapaaseen pudotukseen. Koko ajan kasvavaan massatyöttömyyteen vastataan romuttamalla ansioturva ja rankaisemalla irtisanotuksi ja lomautetuksi joutuvia työntekijöitä. Luvatussa 100 000 työpaikasta ei ole tietoaakaan, vaan työttömyys on pelkästään kuluvan vuoden aikana kasvanut kymmenillä tuhansilla. Näin ei kerta kaikkiaan voi jatkua. Tästä syystä kannatan edustaja Nurmisen esittämää hylkäysehdotusta sekä näitä lausumia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

18.14 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Joka kerta, kun ihminen joutuu työttömäksi, se on henkilökohtainen katastrofi, kuten täällä salissa on kerrottu. Me olemme kuitenkin tilanteessa, jossa meillä on käytännössä käsissämme Pohjoismaiden matalin työllisyysaste, eli meillä on näitä katastrofissa eläviä ihmisiä selvästi enemmän kuin muissa Pohjoismaissa. [Ilmari Nurmisen välihuuto]

Me olemme erittäin vaikeassa taloustilanteessa. Olemme eläneet velaksi, käytännössä ottaneet velkaa yli 10 miljardia per vuosi. Eli meillä on valtava sopeutustarve valtiontaloudessa ja julkisessa taloudessa. Tämä esitys on Orpon hallitusohjelman mukainen, ja sillä tavoitellaan VM:n laskelmien mukaan noin 18 700 henkilön työllisyyskasvua sekä yhteensä 734 miljoonan euron julkisen talouden vahvistumista. Eli nämä ovat tosi isoja lukuja.

Tällä hetkellä suhdannetilanne vaikuttaa työllisyyteemme hyvinkin voimakkaasti. Tämä laki tulisi voimaan ensi syksynä, jonne VM ennustaa jo parempaa tilannetta, ja työllisyys lähtee pikku hiljaa nousemaan talouskasvun myötä. Sen lisäksi hallitus panostaa tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja pitää kiinni tavoitteesta päästä neljän prosentin osuuteen bruttokansantuotteesta tki-menoissa. Eli tavoittelemme kasvua ja työpaikkoja. Lisäksi koulutamme tohtoriohjelmalla tuhat tohtoria.

Rakennusalan ongelmien taustalla on ylikuumentunut rakennusalan tilanne, joka tyssäsi korkojen nousuun, joka alkoi jo silloin vuonna 22. Erityisesti edellisen hallituksen aikana olivat jo esillä nämä rakennusalan ongelmat, jo alkuvuodesta 23. Tämä on iso ongelma, mihin on tosi hankala puuttua, koska ongelma ovat myymättömät asunnot ja asuntotarpeen väheneminen. Kyllä se rakennuslakin tulee sieltä nousemaan, mutta nyt on todella vaikeaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Viitala.

18.17 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sana käsiteltävään aiheeseen. Toimeentulo-ongelmat lisäävät myös terveysongelmia ja heikentävät olennaisesti työkykyä, mikä vaikeuttaa työllistymistä entisestään. Alasta riippuen työllistymis- ja työn-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

hakuprosessit voivat kestää pidempään kuin kaksi kuukautta, ja tämä on varsin yleistä varsinkin syrjäisimmillä seuduilla, joten ansiopäivärahan nopea alentaminen on kohtuutonta.

Ansioturvan porrastaminen heikentää myös sosiaalivakuutuksen periaatteita. Kaikilla enintään 1 300 euroa ansaitsevilla ansiopäiväraha olisi jo kahden kuukauden jälkeen peruspäivärahan tasoinen. Enintään 1 500 euroa ansaitsevien ansiopäiväraha jäisi vain hieman peruspäivärahaa suuremmaksi. Porrastus pienentää ansio- ja perusturvan välistä eroa, heikentää ansioturvan roolia ja romuttaa vakuutusperiaatteen.

Jos ansioturva ei juuri poikkeaa perusturvan tasosta, se vähentää kannusteita kuulua työttömyyskassaan. Porrastusmalli vie pohjan koko ansioturvajärjestelmältä jättäen matalapalkkaiset työntekijät ilman yhdenvertaista mahdollisuutta ansioturvaan.

Ansiosidonnaisen porrastaminen tarkoittaa tavallaan myös koulutusleikkausta. Tällä hetkellä työttömyysturvan korotettua ansio-osaa maksetaan työllistymistä edistävien palveluiden ajalta enintään 200 päivää. Korotettua ansio-osaa porrastetaan, mikä on kohtuutonta erityisesti, kun hallitus on päättänyt lakkauttaa muun muassa aikuiskoulutustuen.

Käsittelyssä oleva esitys heikentää työttömien ja pienituloisten asemaa entisestään. Oli si aika palauttaa oikeudenmukaisuus ja inhimillisyys tähän päätöksentekoon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laiho.

18.19 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Työn pitää olla aina kannattavampaa kuin joustenolon ja myös aina kannustavampaa, ja siihen tämäkin esitys osaltaan perustuu. Meidän pitää aina luoda kannustimia ottaa työtä vastaan ymmärtäen toki siis niitä elämäntilanteita, joissa se ei ole mahdollista, ja niihin on sitten omat sosiaaliturvajärjestelmänsä. Opiskellessa tietenkin opiskelu on työtä, ja se on sitten toinen elämänvaihe, tai sitten jos on sairauden takia poissa töistä, niin siihen on omat sosiaaliturvajärjestelmänsä. Mutta sosiaaliturva vaatii rahoitusta, ja se vaatii työtä. Se vaatii sitä, että lähtökohta on, että työikäiset ja ne, jotka pystyvät työtä tekemään, tekevät työtä. Sitä kautta saadaan veroeuroja ja sitä kautta pystytään meidän palvelut turvaamaan ja pystytään myöskin työttömyysturvaa ja sosiaaliturvaa varmistamaan.

Kuten edustaja Valtola täällä jo aikaisemmin hyvin nosti esille, niin hallitus tekee paljon toimenpiteitä, millä pyritään saamaan Suomen talous nousuun. Me tarvitaan elinvoimaa tukevia toimenpiteitä. Meidän pitää saada vienti vetämään. Tiede- ja tutkimuspanostukset ja koulutuspanostukset hallituksella ovat mittavat. Pyritään myöskin tukemaan ihmisiä pääsemään työhön. Ja tuetaan erityisesti nuoria: lasten ja nuorten terapiatakuu saadaan vihdoin käytäntöön tämän hallituksen aikana. On tärkeää nuorille, että he pääsevät nopeasti työn syrjään kiinni tai opiskeluun, ettei myöskään tule opittua ja tällaisista sukupolvien kautta periytyvää tapaa olla työtön ja olla ottamatta työtä vastaan ja elää pelkäämään sosiaaliturvan varassa, mikäli edellytyksiä muuhun olisi.

On tärkeää huolehtia kuitenkin siitä, että silloin, kun ei pysty tekemään töitä, on riittäviä tukijärjestelmiä, ja pyritään saamaan myöskin sellaisia olosuhteita, että pystytään sitten työhön siinä vaiheessa, kun se on mahdollista, ja myöskin tämän lakiesityksen vaikutuksia seuraamaan.

Luen tässä vielä tämän valiokunnan tekemän lausumaesityksen: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa työttömyysturvaa koskevien muutosten vaikutuksia erityisesti vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien, kuten ikääntyneiden, osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien, toimeentuloon ja työllisyyteen sekä ryhtyy tarvittaessa havaittujen on-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

gelmien korjaamiseen.” Hallitus ottaa vakavasti myös tämän seurannan [Puhemies koputtaa] ja myöskin ymmärtää sen huolen, mikä tähän lakiesitykseen voi liittyä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Nurminen.

18.22 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Ajattelin, että tulen tänne pitämään tämän vastauspuheenvuoron.

Ensinnäkin, kun me käsitellään nyt työttömyysturvan näin historiallista leikkausta, niin olisin toivonut, että perussuomalaiset olisivat pitäneet edes yhden puheenvuoron, että oltaisiin kuultu näitä teidän kantojanne liittyen tähän ansiosidonnaisen leikkaukseen ja erityisesti näitten ikäsuojasäännösten poistoon. Mielestäni tämä hiljaisuus kertoo sen — en oikein ymmärrä tätä teidän politiikkaanne — että taas pistettiin köyhät ja työttömät teidän politiikkaanne maksumiehiksi.

No, sitten tässä kokoomuksen edustajat puhuivat työttömyydestä kauniisti sanoilla, että on henkilökohtainen katastrofi, kyllä se siitä, ja muuta. Jollain tavalla nämä empaattiset sanat eivät kyllä paljon lohduta näitä työttömiä, joilta te leikkaatte. Ensinnäkin, kuten jo kerroin, syksyllä leikkasitte siis niiltä, jotka jäävät työttömiksi ja ovat jo lähtökohtaisesti heikossa asemassa, lapsikorotukset, mikä oli muuten kaikista vaikuttavin tapa ehkäistä lapsiperheköyhyyttä. Mielestäni on todella uskomatonta, että lapset pistetään näitten leikkausten kärsijöiksi. Indeksijäädytykset, asumistukileikkaukset ja nyt työttömyysturvan näin radikaali porrastaminen.

Kun tässä puhuttiin muista Pohjoismaista, niin meillä Suomessa on kaikista Pohjoismaista matalin tämä työttömyysturvan taso ja tämmöistä porrastusta ei ole missään. Kuten kerroin, niin Norjassa ei porrastusta, Tanskassa ei porrastusta ja Ruotsissa porrastus sadan päivän jälkeen, 12,5 prosenttia — meillä jo 40 päivän jälkeen 20. Eli kyllä jollain tavalla toivoisin, että näiden kauniiden puheiden ja ymmärrysten sijaan tämä näkyisi myös poliittisissa teoissa.

Vielä ehkä varapuheenjohtaja Laiholle:

Tässä hyvin puhuitte, että työn pitää olla kannattavaa ja muuta. Minä uskon, että työttömät ihmiset haluavat tehdä töitä ja löytää työpaikan, siitä ei ole kyse, ja nämä leikkaukset eivät tule auttamaan näitä ihmisiä löytämään sitä työpaikkaa. Kuten kerroin, niin Suomessa työttömiä oli 275 000 ja yli. Mielestäni aika uskomaton määrä, ja tämä on kasvanut teidän hallituksenne politiikan aikana 40 000:lla. Avoimia työpaikkoja kohden on moninkertainen määrä työttömiä. Eli nämä teidän leikkauksenne pienituloisilta eivät tule lisäämään työpaikkoja. Ne tulevat vain kurjistamaan ja lisäämään sitä ahdinkoa, mikä jo oli — lainaus kokoomukselta — ”henkilökohtainen katastrofi”. Kun henkilökohtaisen katastrofin jälkeen tehdään pelkkiä leikkauksia ja heikennyksiä lisää, että pitäisi vielä kurjemmin olla, niin on uskomatonta tämä retoriikka.

No, sitten jollain tavalla haluaisin myös kuulla varapuheenjohtajan näkemyksen tästä näkökulmasta, että eikö työttömyysturvan pitäisi olla jonkinlainen tämmöinen vakuutusperusteinen, että kun olet töissä, maksat työttömyysvakuutusmaksuja, ja jos jäät työttömäksi, saat silloin sen mukaisen työttömyyskorvauksen, johon tämä perustuu. Nyt tällä teidän leikkauksellanne niille kaikista pienipalkkaisimmille ihmisille, jotka maksavat sitä vakuutusta työttömyyden varalle, tällä ei ole mitään merkitystä, kun sinä tiput sinne pienimmälle työmarkkinatuelle. Jollain tavalla haluaisin tästä perusteluja, millä tavalla ja miksi te rankaisette näitä pienipalkkaisia ja etenkin naisvaltaisia aloja, varsinkin kun näiltä usein

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

osa-aikaisilta ja muilta työntekijöiltä on viety jo mahdollisuus tehdä suojaosien puitteissa töitä ja nyt nämä vientivetoiset palkkamallit aiheuttavat vielä enemmän hankaluuksia näille pienipalkkaisille ihmisille.

Kyllä jollain tavalla toivoisin vähän konkreettisia perusteluja enkä perussuomalaisilta vaan hiljaisuutta ja kokoomukselta kyllä myötäelämistä mutta pelkkiä leikkauksia näille ihmisille. Mielestäni tämä on täysin uskomatonta.

Ehkä tässä oli vastaukset näihin aikaisempiin puheenvuoroihin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto.

18.28 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Nurminen edellä totesi, tänään täällä jälleen kerran keskustellaan yhdestä hallituksen esityksestä, joka leikkaa ihmisten toimeentuloa. Työttömyyden alun omavastuu-aikaa on pidennetty viidestä seitsemään päivään, mikä jo yksistään on tarkoittanut esimerkiksi 150 euron menetystä täyttä päivärahaa saaville. Lapsikorotukset poistettiin huhtikuussa, mikä loi satojen euron lisäloven lapsiperheiden kuukausituloihin. Lisäksi hallitus on jo aiemmin muun muassa jäädyttänyt indeksit etuuksista, leikannut asumistukea ja kiristänyt toimeentulotuen ehtoja. Lompakossa todellakin tuntuu monilla ihmisillä useamman leikkauksen kautta, mutta kun mikään ei riitä, niin lisää vaan viedään.

Puhemies! Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset edelleen koskevat palkkatukityön poistamista palkansaajan työssäoloehdon kerryttämisestä tietyin poikkeuksin ja luopumista monesta ikäsidonmaisesta poikkeuksesta. Lisäksi isoin ja varmasti massiivisin euronääräinen heikennys tässä on se, kun tosiaan lähdetään ansiosidonnaista päivärahaa leikkaamaan, kavereiden kesken ehkä hieman kaunistellen ”porrastamaan”, ensin 20 prosentilla kahden kuukauden työttömyyden jälkeen ja sitten vielä viiden prosentin lisäleikkauksella kahdeksan kuukauden jälkeen. Ajattelen kyllä yhä edelleen tämän eduskuntakäsittelyn jälkeen niin, että kohtuus on tästä hyvin kaukana, mutta sitä ei ole tarjottu vuoden aikana kyllä noin muutenkaan.

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan leikkaukset koskettavat laajasti suomalaisia, eivät kovinkaan pientä tai tiettyä palkansaajaryhmää, ja myös työuran keskivaiheen ylittäneitä mutta yhä valtaosan osaavia ja motivoituneita työntekijöitä. Olen miettinyt monesti, että älyhoi, älä missään nimessä jätä, kun hallitushan nyt heikentää myös nimenomaan ikääntyneiden ihmisten asemaa muun muassa poistamalla 58 vuotta täyttäneiden ansiopäivärahan uudelleenlaskennan poikkeussäännön ja työssäoloehdon kertymisen työllistymistä edistävistä palveluista sekä tähän olennaisesti liittyvän ansiopäivärahan tason suojasäännön. Eikä siinä vielä kaikki: sen lisäksi, että näitä tukia heikennetään, niin rahojen lisäksi viedään palvelut, eli hallitushan esittää tässä, että poistetaan myös työllistymistä edistävien palveluiden tarjoamisvelvoite TE-toimistoilta ja työllistämisvelvoite kunnilta.

En aidosti oikeasti ymmärrä, mitä te siellä hallituksessa ajattelette, että keskeisen palkansaajaryhmän, jonka työllistyminen on Suomessa tietävästi huomattavasti hankalampaa jo tällä hetkellä iän vuoksi, uudelleentyöllistymisen asemaa te heikennätte. Hallituksen esityksessä jo itsessään tuodaan myös esille, että nämä heikennykset ovat omiaan lisäämään yhä edelleen toimeentulotukiriippuvuutta ja ajamaan yhä enemmän ihmisiä toimeentulotuella, jonka pitäisi, niin kuin tiedämme, olla se viimesijainen ja joka on yhä edelleen se kaikista passivoivin nimenomaan kannustinloukku, joista täällä kovasti on sanottu, että halutaan purkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

Puhemies! Haluaisin nostaa esiin myös sen, että yhä edelleen aika vähälle huomiolle on jäänyt se, millaisia riskejä tämä hallituksen esitys pitää sisällään suhteessa sellaisiin aloihin — ja niillä työskenteleviin ihmisiin — joilla tehdään paljon kausiluontoista ja suhdanneherkkää työtä. Esimerkiksi teollisuudessa lomautusjaksojen keskipituus on noin 18 päivää. Hallituksen leikkaukset tekevät näiden ihmisten arjesta selviytymisestä yhä vaikeampaa ja iskevät kovaa niihin, jotka jo entisestään ovat kamppailleet toimeentulovaikkeuksien kanssa. Suomalainen lomautusjärjestelmä on ollut tähän mennessä kansainvälisesti oikein kiiteltä joustavuudestaan. Työntekijät ovat voineet lomautusjaksojen jälkeenkin palata omaa osaamistaan vastaaviin töihin ja yritykset puolestaan käyttää näitä joustoja silloin, kun esimerkiksi suhdannetilanne on sellaista vaatinut. Ja nyt valitettavasti ajattelen kyllä, kuten myös aika moni asiantuntija oli lausunnoissaan nostanut, että tähän esitykseen sisältyy riski siitä, että kun tarpeeksi toimeentuloa heikennetään lomautusjakson aikana, ei ole enää insentiiviä jäädä, ei ole insentiiviä palata siihen työhön, jolta on tullut lomautetuksi. Näin ollen leikkaukset ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan voivat myös pahimmillaan johtaa siihen, että lomautetut työntekijät siirtyvät pysyvästi muihin töihin, eikä osaavaa työvoimaa ole enää saatavilla, kun suhdannetilanne paranee. Tähän heikentyvään lomautusjärjestelmään kun lisätään vielä ilmeisesti ensi syksynä annettava hallituksen esitys muutosneuvottelujen aloittamisen ilmoittamisajan puolittamisesta sekä lomautuskorvausajan puolittamisesta, niin Suomen lomautusjärjestelmästä jäävät oikeastaan jäljelle vain rauniot.

Puhemies! Ensimmäisen luokan ammattilaisista ei kannata tehdä toisen luokan kansalaisia. Tämä hallituksen esitys on täyttä jatkumoa sille ”korjaussarjalle”, joka heikentää paitsi työntekijöiden myös työttömien asemaa, mutta kuten edellä totesin, myös vaarantaa lomautusjärjestelmän, siksi että se heikkenee tässä myös samalla. En tiedä, ymmärretäänkö sitä myöskään tässä salissa.

Kaikki tämä on järjetöntä, tämä on hyvin konkreettinen esimerkki siitä, että hallituksen työllisyyspolitiikka ei toimi teoriassa, se ei toimi käytännössä. Työpaikkoja syntyy kyllä Excelissä, mutta huomattavasti mukavampaa olisi, jos niitä syntyisi myös tosielämässä. Saldo on tällä hetkellä pakkasen puolella, vaikka kymmeniä-, kymmeniätuhansia on luvattu. Kyllä ajattelen niin, että jossain vaiheessa kannattaa vetää hätäjarrusta. Ymmärrän, että se voi olla kiusallista, mutta ei koskaan ole liian myöhäistä palata järkevän valmistelun piiriin, palata sellaisen valmistelun piiriin, jossa käydään keskustelua, pohditaan, minkälaisia aitoja vaikutuksia näillä heikennyksillä ja leikkauksilla on paitsi yksilöihin ja myös koko järjestelmään, sillä se, jos mikä, on yrittäjien, se on työntekijöiden, se on koko Suomen ja se on suomalaisten ja ennen muuta myös Suomen talouden ja tulevaisuuden etu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

18.34 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä edustaja Perholehto kylä kuvasi hienosti sitä, mikä tässä nyt on kyseessä meillä tällä hetkellä, mistä keskustellaan, eli kaveri kesken ansiosidonnaisen päivärahan porrastuksesta, mutta kyllähän se tosiasia on, että kyseessä on merkittävät heikennykset työttömyysturvaan.

Sen verran haluan vielä tuoda esiin sitä, mitä aiemmin täällä... Pidin puheenvuoron ja viittasin Ylen uutisoimaan Hyvin sanottu -hankkeeseen, jossa oli nimenomaan haastateltu ja pyydetty kommentteja vähävaraisilta ja työttömyyden kourissa olevilta kansalaisilta, ja noin 400 suomalaista oli vastannut tähän hankkeeseen. Nimenomaan tämä kysely ja vasta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

ukset ovat sijoittuneet ymmärtääkseni ajankohtaan, jolloin tämä ensimmäinen aalto näistä leikkauksista oli jo toteutunut ja nämä kansalaiset olivat saaneet tuta jo sen verran siitä, mitä se leikkaus oli tarkoittanut sillä hetkellä heidän elämäänsä, ja nämä kommentit ovat olleet sen mukaisia.

Nyt sitten, kun pidin puheenvuoron siitä ja kerroin niitä kokemuksia näiltä kansalaisilta, että minkälaista se köyhyys ja työttömyys on kaiken kurjuuden keskellä, nimenomaan halusin korostaa sitä, että nyt tämä ja tulevat lisäleikkaukset vielä entisestään haittaavat näitten kyseisten ihmisten kokemuksia ja elämän mahdollisuuksia päästä eteenpäin — nimenomaan kun ovat nyt vähätuloisia, niin jatkossa ovat vielä entistä vähätuloisempia, kun esimerkiksi nämä leikkaukset, mistä nyt puhutaan, tulevat voimaan. Tämä vielä tämmöisenä henkilökohtaisena täsmennyksenä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

18.36 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Täällä verrattiin Suomea Ruotsiin ja muihin Pohjoismaihin ja valitettiin matalasta työttömyysturvan tasosta, mikä pitää kyllä aivan paikkansa, mutta unohdetaan ne tosiasiat, missä me eletään, eli Suomessa ei ole käytännössä ollut talouskasvua 16 vuoteen. Meillä on Pohjoismaiden matalin työllisyysaste, Pohjoismaiden korkein velkataso suhteessa bruttokansantuotteeseen ja Pohjoismaiden suurimmat talouden alijäämät tällä hetkellä. Ei kai täällä nyt ihan oikeasti uskota, että me voimme elää entiseen tapaan ja olla välittämättä näistä talouden realiteeteista, jotka ovat todella huolestuttavia tällä hetkellä? Meillä on äärettömän tärkeätä, kuten Orpon hallitusohjelmassa tehdään, että vahvistetaan taloutta, pysäytetään velkaantumisen kasvu, tehdään menosopeutuksia mutta panostetaan sitten myös siihen kasvuun, että saadaan niitä työpaikkoja, koska ne ovat kuitenkin se paras lapsiperheköyhyyttä ja köyhyyttä ylipäätänensä vähentävä tekijä tässä yhteiskunnassa — eli työnteko.

Ja sitten se, kun sanotaan, että tämä hallitus on toimillaan aiheuttanut työttömyyden lisääntymisen, niin kuten kaikki tässä salissa ihan oikeasti tietävät, niin nämä suhdanteet vaikuttavat niihin ja sen takia työttömyys on tänä vuonna kasvanut. Suhdanne kyllä muuttuu ja työllisyys tulee kasvamaan, mutta se, miten korkealle saamme meidän työllisyysasteemme, riippuu myös niistä päätöksistä, mitä tehdään ja miten kannustetaan työntekoon ja miten saadaan kasvua aikaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laiho.

18.38 Mia Laiho kok: Kiitos, rouva puhemies! Kyllä kun kuuntelee tätä keskustelua, niin täytyy ihmetellä, minkälainen tilannekuva täällä edustajilla on. Ajatellaan, että voitaisiin jatkaa jotenkin ihan samalla tavalla kuin ennenkin, vaikka meidän toimintaympäristö on oleellisella tavalla muuttunut. Me ollaan todella velkaantuneita ja ollaan ajautumassa yhä syvemmälle, joten kyllähän meidän pitää toimenpiteitä tehdä talouden osalta. Jos laitetaan vaan pää pensaaseen, niin siitä kyllä kärsivät meidän lapset ja lapsenlapset, ja me jätetään heille kyllä aikamoinen jälki jälkeemme, jos ajatellaan vaan nyt tätä hetkeä ja meitä itseämme. Se on hyvin itsekästä toimintaa.

Työn tarjonta on tietenkin saatava kasvamaan. Meidän pitää luoda kasvulle edellytyksiä, yrityksille mahdollisuuksia täällä, niin että meillä on kannustavaa myöskin yrityksille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

tulla Suomeen, tarjota työpaikkoja. Sitä kautta me saadaan nimenomaan sitä työtarjoontaa lisää ja sitä kautta myös veroeuroja.

Nämä hallituksen lakimuutokset kokonaisuudessaan siis vahvistavat julkista taloutta 734 miljoonaa. Se on iso summa rahaa, ja totta kai se tuntuu niissä ihmisissä, jotka ovat niiden kohteena, mutta se on tarkoitus saada nimenomaan työn kautta, työllistymisen kautta, ja sitten samalla tähän liittyy sosiaaliturvan laskeminen.

Haluan myös muistuttaa, että ei tässä olla työttömyysturvaa poistamassa. Tässä ollaan vaan laskemassa sen tasoa, porrastamassa. Meillä on edelleenkin varsin hyvä työttömyysturva, vaikka täällä verrataan muihin maihin. Kyseessä on kuitenkin tilapäinen tilanne, ja työttömyysturvalla ei ole tarkoitus olla jatkuvasti, vaan tarkoitus on sieltä työllistyä.

Kuten aikaisemmin olen tässä jo sanonut, niin työn pitää olla aina kannattavampaa kuin olla tekemättä mitään. Tämän lakiesityksen myötä saadaan Suomeen 20 000 työllistä lisää, eli kyllä näillä suuret vaikutukset on. Ihmettelen suuresti niitä puheita, että näitä ei tarvitsisi tehdä. Olisi hyvä kuulla, mikä on esimerkiksi demareiden vaihtoehto, kun täällä kovasti nyt kritisoidaan tätä esitystä. Odotetaan tätä vaihtoehtoa. Myös Ilmari Nurmiselä olisi tämä hyvä kuulla, kun hän täällä peräänkuuluttaa ja kritisoi tätä esitystä, mikä on demareiden ratkaisu tähän talouden tilanteeseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

18.41 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Täytyy todeta, että tässä edustajat Laiho ja Valtola aiemmissa puheenvuoroissa, tietysti aivan oikein, kuvasivat sitä taloudellista tilannetta, että on haasteita ja pitää tehdä jotain. Tästä varmaan me olemme kaikki samaa mieltä, emmekä sitä ole kiistäneet.

Lähinnä se, että mitä sitten tehdään, on se toinen juttu. Jos se, että jo valmiiksi pienituloisilta leikataan enemmän, on se ratkaisu, millä tämä valtiontalous pelastetaan, niin se on ehkä meidän mielestämme ja onkin meidän mielestämme vääränlainen ratkaisu — on toisenlaisia ratkaisuja olemassa. Ja kun täällä peräänkuulutettiin niitä vaihtoehtoja, niin olemme me tuoneet niitä vaihtoehtoja kyllä esiin. Esimerkiksi SDP:n vaihtoehdossa ja muitenkin oppositiopuolueiden vaihtoehdoissa on tullut erilaisia ratkaisuja siihen, miten asioita korjataan, ja niissä ratkaisuissa ei ole se ensisijainen toimenpide, että leikataan niiltä, joilla on jo köyhyyttä tai pienituloisuutta.

Sitten toinen, mihinkä haluan vielä ottaa kantaa, on tämä hallituksen taikaseinä, eli se, että kun leikataan työttömyyskorvauksesta, niin silloin syntyy työpaikkoja. Niin kuin tässä äsken kuulin, että syntyy kymmeniätuhansia työpaikkoja sillä, että leikataan työttömyysturvasta — tämä on kyllä erikoinen yhtälö. Minä en ole saanut vielä vastausta siihen, miten se käytännössä toimii. Siis se, että nyt kun te leikkaatte työttömyysturvaa henkilöiltä, jotka ovat olleet työttömänä ja hakeneet työpaikkoja jo useampaan kertaan eivätkä ole saaneet töitä useista hakuyrityksistä huolimatta, niin nyt se taikaseinä niin kuin laukeaa ja he saavatkin sitten töitä ja työllistyvät. Kertoisitteko vielä tämän kaavan, että miten nämä henkilöt, jotka eivät ole saaneet töitä lukuisista yrityksistä huolimatta, nyt työllistyvät, kun heiltä leikataan?

Sama kuin se kaava silloin aikaisemmin, kun leikkasitte tämän omavastuusuuden, 300 euroa osa-aikatyöntekijöiltä. Silloin totesitte, että haluatte tosiasiaa auttaa näitä osa-aikatyöntekijöitä työllistymään kokoaikaiseksi, kun leikkaatte heiltä sen kolmensadan omavastuusuuden pois. Tämänkin minä mielelläni haluaisin kuulla, että miten se tapahtuu käytännössä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

tännössä se auttaminen ja ovatkohan ne henkilöt oikeasti itse samaa mieltä, jotka haluavat tehdä kokoaikatyötä mutta eivät saa niitä tunteja työnantajalta ja joilta te nyt leikkaatte ja olette leikanneet tämän omavastuuosuuden 300 euroa — millä tavalla se tosiasiasa auttaa näitä henkilöitä työllistymään? [Mia Laiho: Parannetaan kasvua!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

18.43 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Tässä kun nyt tuli näistä taikaseinistä ja työllisyysvaikutuksista ja vaihtoehtoista puhetta, niin minä nyt vielä kerran kysyn, voiko edustaja Suhonen tarkentaa. Kun tässä on tullut hirveän paljon meille kysymyksiä, niin nyt kysyn: Minkälaiset ne teidän työllisyysvaikutukset olivat, mistä me ollaan puhuttu syksystä asti? Meidän pitäisi päästä vertailemaan niitä. Teillä on se vaihtoehto, ja totta kai me tarvitaan ne vaikutukset, mitä me ollaan meidänkin esityksissä aina tuotu mukaan. Niitä voi toki aina arvostella ja arvioida, mutta mitkä ovat teidän vaihtoehtonne työllisyysvaikutukset, kun te puhutte taikaseinästä ja työllisyysvaikutusten epäuskottavuudesta? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

18.44 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Pari viikkoa sitten SDP ilmoitti tuovansa saliin oman työllisyys- ja kasvuohjelmansa. Tätä ennen kirjoitin SDP:lle lääkärinä kasvun reseptin, eli jos SDP etsii talouskasvua, niin voin vihjata, että se löytyy 1) työmarkkinoita uudistamalla ja kannustinloukkuja poistamalla, 2) aloittamalla työn verotuksen alentamisen myös hyvätuloisilta ja 3) alentamalla yrittämisen ja omistamisen verotusta. Nämä ovat nyt niitä kasvun eväitä.

Sitten se, miten nämä muutokset vaikuttavat siihen työllisyyteen ja työpaikkojen löytämiseen, niin minusta tämä hallituksen esitys ja siinä olevat vaikutustenarvioinnit, mitkä on tehty, kuvaavat erittäin hyvin niitä jouston vaikutuksia, mitä työttömyysturvaan tehdyt muutokset aiheuttavat työmarkkinoilla ja työn hakemisessa ja uusien työpaikkojen löytämisessä. Tämä kannattaa lukea. Jos ei muuta tästä esityksestä lue, niin erityisesti tämä kohta kuvaa hyvin sitä, mitä on niitten VM:n vaikutusarvioiden takana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Suhonen.

18.45 Timo Suhonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun mentiin tähän kyselylinjalle, niin totean vielä sen verran, että kun tässä aikaisemminkin meidän puolelta olemme kysyneet hallitukselta siitä, kun nämä työmarkkinauudistukset ja -muutokset sattuvat palkan-saajiin mitä suurimmissa määrin, niin täällä salissa on julkisesti valtiovarainministeri Purra todennut, että on totta, että näille työmarkkinauudistuksille, isolle osalle niistä, ei ole osoitettavissa työllisyysvaikutuksia, ja sitten hän totesi jatkoksi, että arkijärjellä voimme olettaa, että niitä kuitenkin on. Tässä on teille vastaus myös sitä kautta, että kun teitte suuria mullistuksia ja muutoksia työmarkkinoilla ja koko valtakunta on sekaisin sen takia ja on valtavat lakkoallot, niin sitten teidän perusteenanne sille on arkijärki. Ihan samalla lailla voidaan tietysti kysellä niitä teidän työllisyyslukujanne. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Vigelius.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

18.46 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! En voi vastustaa kiusausta ottaa kantaa keskusteluun siitä, että jos tämä hallitus tekee joksikin ikäviä päätöksiä, koska pyritään tekemään säästöjä ja vakauttamaan julkisen talouden tilaa, niin samaan aikaan demarit esittelevät meille omaa vaihtoehtoaan. Ja kun luin sitä teidän vaihtoehtoaanne läpi, josta edelleen puuttuivat ne työllisyysvaikutukset, jotka te lupasitte julkistaa jo yli puoli vuotta sitten mutta jotka ovat edelleen eksyksissä teillä tietämättömillä, niin kuitenkin tässä vaihtoehdossanne, jonka te jalosti meille julkaisitte, on aivan valtavasti sitä rahaa nimenomaan sieltä taikaseinästä, johon edustaja Suhonen aiemmin viittasi.

Nimittäin 2 800 miljoonan euron säästövaikutukset te saatte aikaan maahanmuutolla teidän vaihtoehtonne mukaan — 2,8 miljardia euroa; 2 000 miljoonan euron säästövaikutukset eläkeläisiä työllistämällä sen enempää täsmentämättä miten, heitä työllistetään — 2 000 miljoonan euron edestä; 500 miljoonan euron säästövaikutukset työmarkkinat vakauttamalla — 500 miljoonan euron julkisen talouden säästövaikutus työmarkkinat vakauttamalla; 370 miljoonan euron säästövaikutus julkiseen talouteen ilmastopolitiikalla.

Tässä on [Puhemies koputtaa] noin 5,5 miljardia euroa julkisen talouden säästöjä taikaseinästä tempuilla, joille ei ole laskettu vaikutuksia täällä eduskunnassa, ministeriössä virkatyönä. Voitteko te kertoa meille, mikä on se teidän realistinen vaihtoehtonne niille päätöksille, joita tämä hallitus tekee tässä todella vaikeassa julkisen talouden tilassa? 2,8:n miljardia maahanmuutolla, 2,0 miljardia eläkeläisiä työllistämällä, 500 miljoonaa työmarkkinat vakauttamalla ja 370 miljoonaa euroa ilmastopolitiikalla, siinä ei ole pätkäkään realismia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laiho.

18.48 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Samaa tässä olisin edustaja Suhoselle sanonut, että kyllähän nämä lakiesitysten arvioinnit työllisyysvaikutuksista tai kustannusvaikutuksista ovat ministereiden virka-arvioihin perustuvia, toisin kuin teidän työllisyysvaikutukseenne, joista emme ole nähneet mitään järkevää arviointia, sitä, missä ne on arvioitu, ja sitä, voisiko ne arvioida. Voisitteko antaa ne arvioitaviksi esimerkiksi eduskunnan tietotomistolle ja sitä kautta arvioida niiden työllisyysvaikutukset, niin että voitaisiin keskustella samoista asioista, keskenään verrannollisista vaikutusarvioista? Mutta näin, kun ne ovat ihan ilmassa — ettekä te haluakaan niitä julkistettavan ilmeisestikään, koska ne ovat hyvin tyhjällä pohjalla ja tulevat sieltä taikaseinästä — niin ymmärrän sen, ettei niitä haluta julkistaa tai antaa arvioitaviksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

18.49 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kyllä toki hallituksen päätöksiin on lukuja olemassa siitä, miten työllistytään, ja niitä voidaan arvioida. Totta kai ne liittyvät näihin leikkauksiin ansiosidonnaisesta päivärahasta ja sosiaaliturvasta ja niin pois päin. Siellähän ovat ne lukemat olemassa. En minä sitä ole kiistänyt. Mutta edelleen minä peräänkuulutan sitä, että kun on suuri määrä niitä työmarkkinauudistuksia, niin täällä valtiovarainministeri on todennut julkisesti, että on totta, että niitä työllisyysvaikutuksia ei pystytä arvioimaan niitten uudistusten ja muutosten kautta mutta arkijärjellä voidaan olettaa, että työllisyysvaikutuksia on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

Kun edustaja Vigelius tuossa luetteli pitkän listan SDP:n vaihtoehdosta liittyen siihen, millä tavalla työllisyyttä ja taloutta voidaan vahvistaa, niin voin väittää, että kyllä se lista, minkä luettelit, on varmasti ehkä faktapohjaisempaa kuin se pelkkä oletaminen arkijärjen pohjalta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

18.50 Joakim Vigelius ps: Kiitos, puhemies! Kyllä haluan jättää näihin aikalaiskirjoihin tänä vuonna 2024 tavallaan tietyn muistijäljen siitä, että kun meillä on maassa kauhisteltu sitä, kuinka mahdottoman oikeistolainen hallitus on ja kuinka se tekee säästöpolitiikkaa tässä ajassa, pyrkii tasapainottamaan julkista taloutta, saamaan kuriin velan kasvun ja se edellyttää tietynlaisia ikäviäkin toimia siltä hallitukselta, niin samaan aikaan meillä on kuitenkin pääoppositiopuolueena tällä hetkellä gallupkärjessä aika kovalla kaulalla puolue, jonka vaihtoehto perustuu hyvin pitkälti pelkästään oletuksiin siitä, että voidaan luoda liki kolmen miljardin euron edestä säästöä ja kasvua ihan vain sellaisella sanaparilla kuin ”maahanmuutto”. Tai 370 miljoonaa ilmastopolitiikalla tai 2 000 miljoonaa eläkeläisiä työllistämällä. Ja niille ei ole laskettu ministeriöissä, eduskunnassa tietopalvelussa tai ties millä, ehkä omalla ajatuspajallanne, todellisia vaikutuksia tai työllistäviä vaikutuksia tai niitä julkistalouden säästöjä.

Te olette pääoppositiopuolue, teillä on kova kannatus tällä hetkellä. Te arvostelette hallitusta, teette välikysymyksiä, haastatte sitä, pyritte estämään kaiken tämän uudistamisen ja säästötoimet. Mutta mitä teille kävisi ihan oikeasti siinä tapauksessa, jos tämä hallitus kaatuisi, mentäisiin uudet vaalit, pääsisitte hallitukseen ehkä samalla kokoonpanolla kuin Marinin hallituksessa? Jos te menisitte sillä kokoonpanolla hallitukseen, niin kuinka paljon uskotte, että tästä teidän listauksestanne — äsken listaamistani asioista, neljästä asiasta, joista kertyi 5,5 miljardin euron säästöt — kuinka paljon uskotte, että niistä tosiasiallisesti kertyisi julkisen talouden säästöjä tai uusia työpaikkoja Suomeen? Kukaan ei tiedä. Kukaan ei tiedä, mikä tällä hetkellä on SDP:n vaihtoehto, jos se olisi pääministeripuolueena, jos se saisi päättää Suomen suunnasta. Kukaan ei tiedä myöskään sitä, mikä vaikutus olisi Suomen työllisyyteen sillä kaikella vastustuksella, mitä te olette täällä salissa esittäneet kaikkia niitä hallituksen työmarkkinatoimia ja työmarkkinauudistuksia kohtaan. Kukaan ei tiedä, millainen työllisyysvaikutus niillä olisi. Jos te syytätte tätä hallitusta suhdanteesta ja että suhdanne vetää alaspäin meidän työllisyyttä kymmenillä tuhansilla, niin kuinka paljon vetää alaspäin työllisyyttä teidän vaihtoehtonne, jossa työllisyystoimia ei tehdä lainkaan? Se on hyvä kysymys.

Toivon, että tulevina vuosina, ehkä neljän vuoden päästä tai kahdeksan vuoden päästä, voimme palata tähän puheenvuoroon ja voin tyytyväisenä katsoa, kun sosiaalidemokraatit vetävät Suomea oikeaan suuntaan: 2 800 miljoonaa euroa maahanmuutolla. Loistava suoritus.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

18.54 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Alkoi käydä hieman paksuksi tämä, että sieltä hallituksen suunnasta moititaan vaikutustenarvioinnin puutteesta, kun asiantuntijat nimenomaan ovat peränneet meiltä moneen kertaan sitä, ja hallitukselta nimenomaan sitä, että saataisiin vaikutustenarviot näistä päällekkäisistä toimenpiteistä, koska ne kohdistu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2024 vp

vat samoihin ihmisiin. Näen kyllä niin, että tässä tilanteessa hallituksella ei ole juuri varaa moittia muita.

Täällä nyt muutamia nostoja voin tehdä siitä, mihin asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota, että minkälaisia heikkouksia tämä hallituksen esitys tekee:

Ansioturvan porrastus kohdistuu epäoikeudenmukaisesti varsinkin pienituloisiin työntekijöihin. Leikkaus tulee pudottamaan lisää ihmisiä perusturvan varaan ja lisäämään toimeentulotuen tarvetta.

Ja sitten huomautetaan ja annetaan kritiikkiä tästä ansioturvan nopeasta tippumisesta 40 päivän kohdalla. Asiantuntijat esittävät vähintään ensimmäisen portaan siirtämistä 40 työttömyyspäivän kohdalla 80 työttömyyspäivän kohdalle. Hakijat itse eivät pysty vaikuttamaan näiden rekrytointiprosessien etenemiseen.

Sitten on näitä päällekkäisiä vaikutuksia. Kun aikuiskoulutustuki on lakkautettu, niin tämä vaikutus pitäisi arvioida suhteessa tähän esitykseen. Hallituksen esityksessä mainitaan, että työttömyyden rinnalla Suomessa on osaavasta työvoimasta pulaa, mihin nähden on ristiriitaista ja vahingollista, että osaamisen parantamisesta tehdään työttömille vähemmän kannustavaa.

Suosittelen, että jatkossa hallitus nimenomaan tekee näitä vaikutustenarviointoja.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.